

Verantwoordelijkheid voor tandtechnisch werk

In België is sinds 1999, met de invoering van het Koninklijk Besluit over de medische hulpmiddelen naar maat, het tandtechnisch bedrijf verplicht een conformiteitsverklaring af te leveren bij elk werkstuk. Deze verklaring vermeldt letterlijk: *“Dit hulpmiddel voldoet aan de essentiële eisen van het koninklijk besluit van 18 maart 1999 betreffende de medische hulpmiddelen naar maat. Dit hulpmiddel is zodanig ontworpen en vervaardigd dat het gebruik ervan geen gevaar oplevert voor de klinische toestand en de veiligheid van de patiënt, wanneer het wordt gebruikt op de voorgeschreven wijze van de tandarts en voor de doeleinden die ervoor zijn vastgesteld. Dit hulpmiddel naar maat is speciaal vervaardigd volgens voorschrift van een gekwalificeerde tandarts waarin onder zijn verantwoordelijkheid de specifieke kenmerken van het ontwerp zijn aangegeven.”* Daarnaast dient op datzelfde attest een omschrijving van het werkstuk te worden weergegeven, met vermelding van de gebruikte materialen. Er is geen meldingsplicht over de herkomst van het werkstuk.

Tandtechnische laboratoria in Nederland en België geven regelmatig werk uit in onderaanneming. In eerste instantie omdat

niet alle technologie en kennis in huis was, later kwam het economische aspect erbij. Vele tandtechnische laboratoria hebben een tweede lijn gecreëerd, zodat de opdrachtgevende tandarts de keuze heeft tussen verschillende prijscategorieën voor eenzelfde opdracht. Andere laboratoria werken samen met overzeese gebieden om de hoge loonkosten van de Europese tandtechnici te drukken of bij gebrek aan beschikbaar geschoold personeel. Deze laboratoria zien dit als een interne maatregel die de opdrachtgever (de tandarts *in casu*) niet hoeft te weten.

Dit uitbesteden van tandtechnisch werk aan lagelonenlanden vindt reeds geruime tijd plaats. De impact daarvan op de tandheelkundige dienstverlening kwam pijnlijk aan het licht bij de uitbarsting van de Eyjafjallajökull-vulkaan in IJsland in april 2010. Een aantal tandartsen werd geconfronteerd met het feit dat ‘opeens’ bepaalde werken niet meer vlot werden geleverd doordat enkele luchthavens waren gesloten. Tandartsen die rechtstreeks met een overzees bedrijf werkten, accepteerden dit gelaten omdat ze zelf de keuze hadden gemaakt ‘goedkoper in te kopen’. Een grote groep van zorgverleners kiest echter bewust voor een tandtechnisch bedrijf in de buurt, aangezien niet iedere tandartspraktijk zich de luxe van een eigen tandtechnisch laboratorium in de praktijk kan veroorloven. De voordelen voor een eigen tandtechnisch laboratorium of een in de buurt zijn duidelijk: snelle reparaties, kleurbepalingen en individuele inkleuringen op verzoek, rechtstreeks contact bij behandelplanning of bij een esthetisch moeilijk werk.

De discussie over het uitbesteden van tandtechnisch werk is reeds enkele jaren aan de gang. Uit televisiereportages blijkt dat een overgroot deel van het tandtechnisch werk in Europa en Noord-Amerika wordt uitbesteed in China. Zowel in de Verenigde Staten, Frankrijk en Denemarken werd fraude gesignaleerd over de gebruikte grondstoffen. Goud werd systematisch vervangen door zilver en

palladium, maar het meest alarmerend was de aanwezigheid van nikkel en lood. Beide metalen zijn zeer toxisch en dienen helemaal niet aanwezig te zijn in metaal-keramische kronen en bruggen. Op die manier is het natuurlijk wel eenvoudiger om goedkoper te leveren, maar staat de hele vertrouwensrelatie tandarts-tandtechnicus op de helling. De beloften en afspraken over de te gebruiken grondstoffen in de producten hebben dan ook geen waarde meer. De vertrouwensrelatie tussen tandarts en tandtechnicus is vergelijkbaar met de vertrouwensrelatie tussen tandarts en patiënt, beide zijn een *conditio sine qua non* om tot een voorspelbaar resultaat te komen.

De patiënt en de tandarts hebben het recht te weten waar en door wie het tandtechnisch werk wordt vervaardigd. Naast alle productinformatie zorgt dit voor traceerbaarheid en automatisch zal dit leiden tot stimulering van de eigen verantwoordelijkheid. Door de afname van het aantal geschoolde tandtechnici, de toename van de vraag naar restauraties en de economische crisis wordt de tandheelkundige markt geconfronteerd met een toename van ondernemers die de normale tandarts-patiëntrelatie met ‘vergoeding voor diensten’ beconcurreren met de goedkoopste alternatieven, ongeacht de kwaliteit.

Volgens de Belgische *Wet op de medische hulpmiddelen* ligt een prothetisch werkstuk, eenmaal geplaatst, volledig onder de verantwoordelijkheid van de tandarts, de verborgen gebreken uitgesloten. Dit maakt dat de tandarts een grote verantwoordelijkheid neemt, terwijl hij dat misschien niet altijd beseft. Vandaar een pleidooi om elk prothetisch werkstuk te laten afleveren met een attest waarbij zowel de materialen als de vervaardiger en de plaats van afkomst staan vermeld.

De slotsom is: de patiënt moet worden beschermd en dat is onze verantwoordelijkheid.